

Ten geleide

Het gevecht tegen de tijd is niet alleen onderwerp van een interne filosofische betrokkenheid, maar is eveneens een praktische opgave, die je elke dag opnieuw moet waarmaken; voor het VMT heeft die strijd heel konkrete betekenis en het ziet er naar uit dat we met deze dertiende jaargang - het noodlot is ons blijkbaar goedgezind - het gevecht zullen winnen. We lopen onze achterstand in, ook al zal het vierde - en laatste - nummer waarschijnlijk maar na de jaarwisseling verschijnen. Maar dat impliceert dat we met ingang van het nieuwe decennium een regelmatig leven zullen leiden: netjes op tijd, binnen de limieten van een jaar, krijg je telkens 4 nummers toegestuurd, zodat begrijpbare ergernis voortaan ongegrond zal zijn.

We vallen maar meteen met de deur in huis: je krijgt al direkt een zware boterham opgedist, die niet makkelijk verteerbaar is, maar toch moet worden verwerkt omdat het een vrij belangrijke discussie betreft. Dialektiek is een beetje het vergeten broertje in de marxistische discussie, ook al zijn er de laatste jaren aanzienlijk wat bijdragen over deze moeilijk toegankelijke problematiek verschenen. Kennisteoretisch blijft er over de materialistische dialektiek nog heel wat uit te praten, ook al lijken konklusies, dat de meest recente ontwikkelingen beslissend zouden

zijn voor de levensvatbaarheid van het marxisme, op zijn minst naïef en voorbarig. Maar dialektiek, die epistemologisch en praktisch-politiek revolutionair wil zijn, moet het eigen waarheidsgehalte onophoudelijk en kritisch onderzoeken. Dat is één van de redenen waarom Werner Callebaut voor het VMT een moeilijk, maar noodzakelijk gesprek had met Leo Apostel over dialektiek en logika. Niet minder belangrijk is het argument, dat je de tegenstanders van het marxisme en de dialektiek moet antwoorden op het nivo waarop zij hun kritieken spuien, en je je niet tevreden kan stellen met het zelfgenoegzame antwoord van een middelmatige vormingskursus. En als dan tenslotte aan de Rijksuniversiteit te Gent een symposium over kennistheorie en politieke wetenschappen wordt georganiseerd, kan dat enkel de noodzaak van een marxistische bijdrage onderstrepen ; het gaat om een discussie die gevoerd, en niet omzeild moet worden.

Een andere belangwekkende discussie in de linkse beweging is die van de staat. Vanuit diverse politieke concepten worden nogal wat uiteenlopende konsekwenties getrokken over aard en karakter van die staat. Inzet daarbij is niet een academische polemiek, maar de strategie van de socialistische beweging en haar praktische implicaties voor de strijd tegen de kapitalistische maatschappij. De onlangs overleden Nicos Poulantzas was een van de belangrijke en omstreden tenoren in deze discussie ; het hier opgenomen artikel van Koen Raes kan misschien aanzetten tot een ruime uiteenzetting van standpunten in het VMT.

Informatief en kritisch tegelijk haakt Jef Turf in op dreiging van en verzet tegen de gevaarlijke en op winstmaximalisatie beluste energiepolitiek van de kapitalistische monopolies. Daarmee wordt duidelijk dat het linkse engagement in deze strijd niets gemeen heeft met het opportunistisch "opvrijen" van de milieuvriendelijke beweging, maar een wezenlijk bestanddeel van de dagelijkse klassenstrijd moet uitmaken.

Diezelfde optie vinden we terug in de bijdrage van een aantal vakbondsmensen van de Gentse universiteit, waarin zij situatie en perspectieven van de wetenschap(p)(st)er onder de gewijzigde omstandigheden van de derde technologische revolutie nader onderzoeken. Want waar Lenin hen nog kon afdoen als de sergeanten van het grootkapitaal, is deze toestand voor hen grondig veranderd : hyperspecialisering, vervreemding, pionnen in de rendabiliteit van het kapitalistisch wetenschappelijk onderzoek enz... Deze "proletarisering" van de wetenschappelijke onderzoek(st)ers maakt hen vandaag tot objectieve bondgenoten van de arbeidersklasse ; en vanuit die optiek kunnen banden gelegd worden met de strijd van de arbeidersbeweging.

We ronden dit nummer af met een kritische bespreking door Ludo Cuyvers van het onlangs verschenen boek van Van Rossem, dat vanuit een economisch model recepten voor de economische crisis wil voorschrijven, en in linkse kringen voor de meest uiteenlopende reacties heeft gezorgd.

De voorbije twee jaargangen hebben het VMT een nieuwe dynamiek gegeven. De destijds genomen opties - ideologisch ruimer, kwantitatief omvangrijker en vormelijk aantrekkelijker - zijn geen dode letter gebleven en vormen ook voor de nabije toekomst het devies ; en met de reeds aangestipte overwinning op de tijd is dat onze sterke en hoopgevende troef. De zonsondergang van het avondland is niet de onze.

Jaak De Boever
Mark Gielen